

Stagiunea '76-'77

Roadele (și problemele artistice) ale stagiunii încheiate, precum și perspectivele noii stagiuni, sînt încă, în chip justificat, subiectul cel mai fierbinte al dezbatărilor oamenilor de teatru. În numărul trecut al revistei am inițiat, în acest context, o amplă anchetă printre criticii dramaticei. Ne-am adresat, de data aceasta, directorilor de teatre.

Aflați în plină desfășurare a muncii de pregătire a viitoarei stagiuni, ei ne-au făcut cunoscute cîteva dintre reflecțiile și opțiunile lor. Distingem în ele stimulul importantelor documente de partid recente, reflectat în fixarea obiectivelor cultural-educative, în sporita răspundere politică și estetică, pe care o mărturisesc conducătorii acestor instituții, față de cerințele publicului spectator.

**Participă
directorii
a 11 teatre
din Capitală
și din țară**

- 1. Care sînt trăsăturile distinctive ale stagiunii 1976—1977?**
- 2. Care dintre direcțiile repertoriale ale acestei stagiuni ar trebui continuate?**
- 3. Ce valori și ce modalități noi s-au manifestat în arta spectacolului?**

EMIL RIMAN

directorul Teatrului „Bulandra”

**Curaj și consecvență
în afirmarea
valorilor autentice**

1. Cu privire la creșterea rolului creatorilor în orientarea creației, în bunul mers al activității instituțiilor artistice, cred că cele mai semnificative idei sînt conținute în această frază a secretarului general al partidului, rostită la plenară :

„Trebuie să înțelegem că noua reglementare pornește de la principiul afirmării rolului politic conducător al partidului nostru în toate domeniile de activitate. Afirmarea rolului politic conducător al partidului presupune ca în toate sectoarele comuniștii să-și

îndeplinească sarcina de membri ai partidului, să lupte și să asigure înfăptuirea liniei politice a partidului în domeniile în care lucrează“.

Înțeleg, așadar, că :

— trebuie să fim adevărați activiști pe tărîm ideologic, cu o competență sporită, cu o exigență maximă în selecționarea și valorificarea dramaturgiei, a repertoriului ;

— trebuie să avem un spor de responsabilitate, de curaj ;

— trebuie să folosim prilejul de afirmare a valorilor autentice, ispititor examen de maturitate ;

— trebuie să instaurăm fair-play-ul, nu numai între directorii de teatre, dar și între critici.

În general, o mai mare varietate a repertoriului și o atenție mai caldă, o atitudine mai sinceră, față de valorile dramaturgiei originale.

Pentru noi, cei de la „Bulandra“ ? Un Soreseu de zile mari (*Răceala*), o Catrinel Oproiu „bărbătoasă“, și nu „feministă“ (*Interviu*), un debutant cu certe perspective (Doru Moțoc) și un Cehov (*Pescărușul*) semnat Ciulei. Și, toate patru, în formule de spectacol inedite. E puțin ?

2. O mai mare consecvență, între promisiunile de la începutul stagiunii și bilanț. Ați încercat să comparați declarațiile inițiale, cu faptele ?

Pentru noi, la „Bulandra“, un Paul Anghel (*Burebista*) absolut extraordinar, prin originalitate, cel puțin, un Băieșu liric și incisiv, și — de ce nu ? un nou Soreseu.

3. Dacă tot noi, directorii, le enunțăm sau, le arătăm, ce mai fac bunii noștri critici, pe care îi dorim mai solidari și mai sagaci în observarea noilor modalități în arta spectacolului ?

"LUCIAN GIURCHESCU

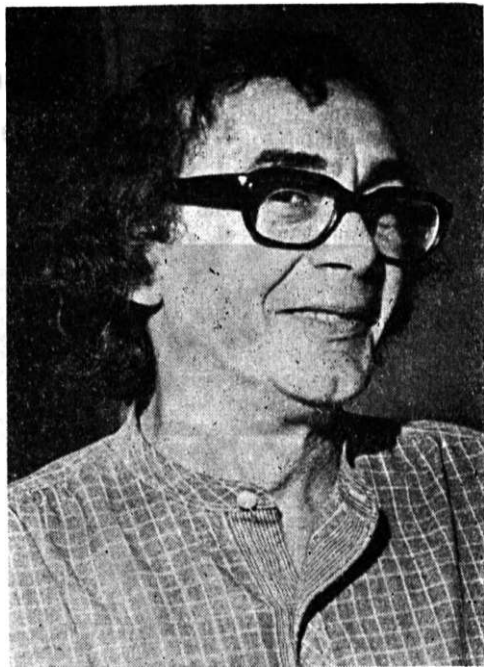
directorul Teatrului de Comedie

Sinceritate și crez artistic

Întrebările dumneavoastră, deși formulate, poate, prea concis, îmbrățișează o arie de preocupări deosebit de vastă. De aceea, mi-am permis o derogare de la legile, nescrise, ale interviului sau anchetei, de la dialogul scurt, specific cotidianelor și publicațiilor cu spațiu limitat, și am încercat să aștern pe hîrtie câteva gânduri legate de noțiunea de responsabilitate, implicit cuprinsă în chestionar.

La „ora bilanțurilor“ (și, în domeniul nostru de activitate, ea e similară cu fiecare premieră sau, de ce nu ?, cu fiecare spectacol în parte), în momentul enunțării „planurilor de perspectivă“, sîntem întrebați, certați, dojeniiți, criticați și — se mai întîmplă, din cînd în cînd — lăudați, pentru ceea ce am făcut, pentru ceea ce, eventual, puteam face, pentru ceea ce am gîndit sau n-am gîndit, pentru așa-zisul produs finit, rodul muncii noastre, individuale sau colective, cîteodată rezultat al unor ajutoare din afară pe care judecătorii „obiectivi“ le ignoră sau vor să le ignore, pentru simplul motiv că nici un nume, nici măcar vreun pseudonim, nu vine să se adauge pe afișele și programele semnate de noi.

Desigur, nu e cazul să zăbovim asupra acestui aspect, pozitiv sau negativ, de la caz la caz, și marcat de subiectivismul de care

nici un act artistic nu poate scăpa ; e mai bine să ne întoarcem la propria noastră responsabilitate.

Condiția primă, esențială, după umila mea părere, e sinceritatea. Dar nu o sinceritate ce se subliniază prin paradoxala expresie „pe cuvîntul meu de onoare“ (recunoaștere, volens-nolens, a unei lipse de sinceritate cotidiană ; altfel, de ce ar trebui să-mi „dau cuvîntul“, pentru a fi crezut ?), ci bazată pe un crez artistic, pe o analiză matură, pe o înțelegere neconjuncturală a evenimentelor.

O piesă nu devine „o mare piesă” doar pentru că, tematic, răspunde unui imperativ. Ea poate fi folositoare momentan, poate da naștere unor spectacole bune și de succes (aici, contradicția e doar aparentă, dacă ținem seama de specificul actului scenic, perisabil), poate umple un gol. (Diu păcate, și nu e o descoperire de ultim moment, capodoperele nu pot fi găsite la fiecare colț de stradă!) Judecata de valoare se cere, însă, lucidă, nu distrugătoare, obiectivă, nu zeflemitoare, rezervată, nu totlăudătoare.

Sinceritatea (și ea, posibil subiectivă) se manifestă tocmai în acest mod. Ea încearcă situarea operei la adevăratul ei nivel, ce nu trebuie să coboare sub o anumită limită de acceptabilitate, încearcă descoperirea argumentelor pro și contra, în textul propus, se străduiește, nu să machieze, dar nici să îngroașe bășeșugurile.

S-ar putea obiecta: „dar asta-i o pledoarie, nerușinată, pentru mediocritate!” Da! Dacă ne-am referi, exclusiv, la piesuța „justă”, dar oiașă. Nu! Dacă ne gândim la ceea ce

numeam, mai înainte, factorul subiectiv și care face ca, nu de puține ori, un act teatral să nu întrunească unanimitatea (dar, vorba lui Jouvett, nici n-ar fi bine pentru un spectacol), ba chiar să susească o opoziție inițială violentă, din partea, să zicem, a unor condeieri zeloși, interesați sau, poate (nu scap de cuvânt și pace!), mult prea subiectivi.

Sinceritatea fiind, deci, condiția de bază a responsabilității, nu ne scutește, totuși, de greșală. Natural, nimeni nu vrea „căderi”, nimeni nu umblă după insuccesul propriu (după cel al vecinului, se mai întâmplă, și nu atât de rar), dar nici nu-l poate evita perpetuu.

A fi responsabil este, deci, similar cu a crede. Cu a te bate pentru credința ta, cu a judeca și a te autojudeca, cu a fi convins că și alții pot avea dreptate, cu a te corecta, dar, în nici un caz, cu a transforma pragmatismul în oportunism demagogic, cu a transforma creația în trambulină spre „înălțimile” gloriei gratificate.

ELENA DELEANU

directoarea Teatrului Giulești

Cerințele unui bun teatru popular

1. Procesul continuu de dezvoltare a democrației socialiste, procesul de trecere a unor dintre funcțiile și atribuțiile statului în seama organismelor obștești, a colectivelor de oameni ai muncii, este expresia firească a etapei avansate în care se găsește societatea noastră, în drumul ei spre comunism.

Recenta hotărâre este expresia vie a felului în care partidul înțelege să perfecționeze permanent, corespunzător etapei respective, organizarea și conducerea activității noastre.

M-aș referi, de exemplu, la măsura privind înființarea consiliilor de conducere în instituțiile artistice de spectacole, consilii care vor cuprinde și reprezentanți ai oamenilor muncii din uzine.

Și pînă în prezent, teatrele — și teatrul nostru, desigur — foloseau o serie de mijloace pentru cunoașterea directă a cerințelor celor cărora li se adresau. Spectacole cu discuții, deplasări în fabrici, la sate sau în școli, sondaje de opinie, iată doar cîteva dintre modalitățile intrate în practica obișnuită a teatrelor. Referindu-mă la Teatrul Giulești, vreau să spun că și propunerile de repertoriu ale viitoarei stagiuni au la bază discuțiile.

extrem de interesant și de instructiv, pe care colectivul nostru le-a avut cu reprezentanți ai oamenilor muncii de la Uzinele „Gri-vița Roșie”, Întreprinderea „Dacia”, Institu-tul de cercetări în transporturi și de la alte întreprinderi și instituții din sectorul 8.

Dar, acum, în noua formă, a consiliului de conducere, vom avea în mijlocul nostru, per-manent, și nu numai ocazional, pe reprezen-tanți acestor uzine. Ei vor participa, ne-mijlocit, la elaborarea și realizarea reperto-riului, ai cărui beneficiari sînt oamenii muncii pe care-i reprezintă. De asemeni, ei vor ve-ghea ca repertoriul să cuprindă opere valo-roase, care să contribuie la dezvoltarea conștiinței socialiste a omului nou, la formarea și dezvoltarea gustului pentru frumos, la îm-bogățirea vieții noastre spirituale.

Sînt sigură că recenta Hotărîre a Comite-tului Central al Partidului Comunist Român va constitui un stimul al dezvoltării artei și culturii țării noastre, făcînd să înflorească, în continuare, creația literară și artistică a talen-tatului nostru popor, al cărui potențial s-a dezvoltat, odată mai mult, în manifestările grandioase ale recent încheiatei ediții a Festi-valului național „Cîntarea României”.

Cîștigul cel mai de seamă al acestei sta-giuni teatrale, cred că a fost sintetizat, în mod elocvent, în ceea ce a dat nota princi-pală a etapei finale a Festivalului „Cîntarea României”: resuscitarea dramaturgiei origi-nale de inspirație istorică. Odată cu aceasta, s-a dat un nou imbold unei modalități de spectacol tradiționale, care a consacrat, pe scenă, acest gen. De fapt, această fațetă a dramaturgiei nu a încetat niciodată să existe în repertoriile teatrelor noastre (în lucrări mai mult sau mai puțin relevante); dar, nici-odată ca în acest an — urmare firească a sărbătoririi Centenarului Independenței —, dramaturgiile noastre nu s-au consacrat, cu atîta aplicație, într-o paletă stilistică și tematică atît de diversă, acestui rost major al artei, care este interpretarea exemplară a istoriei neamului, în folosul nemijlocit al contempo-raneității. Piese ca *Doauă ore de pace* de D. R. Popescu, *Patetica '77* de Mihnea Gheor-guiu, *Iarna lupului cenușiu* de I. D. Sirbu ș.a. au demonstrat, încă o dată, că acest miracu-lous izvor de inspirație artistică, pe care îl reprezintă istoria, este nu numai nesecat, dar și extrem de generos în ceea ce privește bogăția formelor și a temelor de meditație pe care le prilejuiește. De la simpla evocare, stimabilă prin însăși alegerea momentului istoric pe care îl rememorează, pînă la me-ditația, din unghi modern, pe un motiv atestat documentar, s-au conturat, pentru dra-maturgia originală, o sumedenie de drumuri posibile, toate, de mare folos, pe linia educa-ției civice și patriotice a publicului contem-poran.

Un astfel de drum îl străbate și piesa lui Al. Sever, *Descăpătînarea*. Fără să abdice nici un moment de la rigurozitatea informa-ției istorice, *Descăpătînarea* are avantajul de a supune spectatorilor o dispută de idei cu

rezonanțe contemporane. Este vorba de dia-lectica subtilă, care echilibrează — în poli-tică, mai mult decît oriunde — forța, cu prudența, avîntul impetuos, cu așteptarea calmă, sub arcu unei idei majore, esențiale: conti-nuitatea națională, văzută ca o neabătută ascensiune.

Spectacolul cu *Descăpătînarea* (și, desigur, premiile care i s-au acordat) a însemnat, pentru Teatrul Giulești, o verificare și o atestare publică a unui mod de a concepe profilul teatrului, efort vizibil, dealtfel, pe parcursul întregii stagiuni '76—'77. Am nă-zuit mereu spre un teatru popular, în cel mai înalt sens al cuvîntului: un teatru care să răspundă tuturor gusturilor, dar nu ori-cum, ci alegînd din repertoriul universal și național opere reprezentative pentru fiecare direcție; un teatru care să propună, în per-manență, acestui evantai de gusturi ale pu-blicului, capodoperele clasice și piesele de pionierat artistic; un teatru care să promove-ze cu tenacitate dramaturgia autohtonă (convinși fiind că în ea publicul contempo-ran va găsi cele mai mari satisfacții); în fine, un teatru al exigențelor calitative în domeniul montărilor, care să îmbine, echili-brat, tradiția, cu noutatea căutărilor. Sta-giunea pe care am încheiat-o atît de ono-rați — și obligați! — de premii, cred că răspunde, în mare măsură, acestor exigențe ale teatrului popular. Pentru conștiința noas-tră artistică intimă, stagiunea ce s-a încheiat ue-a adus satisfacții mai ales la capitolul valorii de ansamblu a montărilor. Stau mărturie spectacolele cu *Regele Ioan, Zamolze, Romanșioșii, Da sau Nu, Descăpătînarea*.

2. Pe planul mișcării teatrale din întreaga țară, atît de variată în privința punctelor de reper repertoriale, un răspuns complet este greu de dat. Se impune un adevăr, în apa-rență, banal: trebuie continuate toate tendin-țele care marchează — pe orice temă reperto-rială — un spor calitativ. În nici un caz, însă, nu trebuie renunțat la ceea ce consi-derăm a fi principalul cîștig al stagiunii '76—'77: interesul teatrelor (și al publicului, implicit) pentru piesa de inspirație istorică. Desigur, cu necesara condiție a sporirii exi-genței.

Fascinați de faptul istoric cu semnificații deosebite, nu trebuie să uităm, însă, un alt imperativ al teatrului, și anume, ancorarea lui în realitatea înconjurătoare. Stagiunea care s-a încheiat a înregistrat, oare, vreun real succes dramaturgic, pe teme de actualitate? Chiar dacă, prin intermediul unor oameni și situații desprinse din fila îngălbinită a docu-mentelor, putem vorbi și despre prezent, niciodată nu vom vorbi despre cei de azi mai bine decît prin intermediul celor de azi. Deci, aștept de la stagiunea viitoare o reîm-prospătare a piesei cu subiect contemporan.

În ceea ce privește Teatrul Giulești, direc-țiile repertoriale pe care le vom promova în continuare satisfac aceleași cerințe ale unui bun teatru popular, cu specificarea că vom încerca să devenim mai exigenți. Din drama-

turgia originală de actualitate, montăm o piesă de Ion Băieșu și simțim în faza finală a lucrului la piese de Paul Ioachim și Dinu Săraru. Celor care iubesc comedia — deci, celor mai mulți dintre spectatori — le vom adresa *Noaptea incurcăturilor* de Oliver Goldsmith. Din marele repertoriu universal, am ales *Oedip rege* de Sofocle, *Cum se face carieră* de Ostrovski și *Totul în grădina* de Albee.

3. Este un domeniu în care ar trebui să fim mai circumspecți, căci noul — noul cu valoare autentică, de progres artistic — nu se alege atât de repede din mulțimea unor fapte artistice; îi este necesară o perioadă de decantare, de comparații, așa zice, chiar de „învăchire“, pentru a fi, obiectiv vorbind, atestat, ca atare. Cu prudență, deci, aș remarca — nu neapărat în ultima stagiune, ci în ultimii ani — ca fiind nou, un alt mod de a înțelege profilul unui teatru, în care stilurile regizorale cele mai diverse pot să coexiste, numitorul lor comun fiind calitatea. Un exemplu, în acest sens, îl constituie Tea-

trul „Bulandra“, unde spectacole ca *Azilul de noapte*, *Răceala* și *Interviu* nu se stînjenez deloc între ele, dîmpotrivă. Nou mi se pare, iarăși, un suflu proaspăt care se simte în scenografie (domeniu în care teatrul românesc a înregistrat întotdeauna atîtea succese!), un „nou val“, mai bine zis, care operează cu un, să-i zicem așa, „realism transfigurat“ (etichetele teoretice cele mai juste sînt sarcina altora). Mă gîndesc la decoruri ca acelea văzute pe scena Teatrului Giulești (*Regele Ioan*, *Descăpătînarea*), dar și la altele... În sfîrșit, nou — dacă mai poate fi numit nou acest fenomen — este marele contingent al unor tineri interpreți de valoare remarcabilă, atît de mulți încît uș face o nedreptate numindu-i doar pe unii.

La acest capitol, și o mai veche mîndrie, nu numai a mea, dar a oricărui iubitor de teatru din țara noastră: faptul că atîtea dintre numele „vechi“ de oameni de teatru — regizori, scenografi, actori — continuă să fie noi, pentru realitățile și ambițiile teatrului românesc contemporan. Din nou, aș greși numindu-i doar pe unii dintre ei.

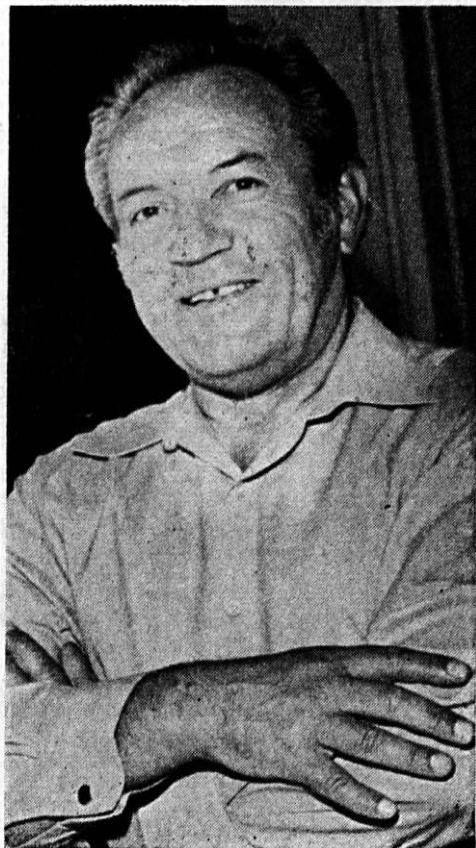
PETRE BUCȘA

directorul Teatrului Național
din Cluj-Napoca

A susține experiențele care înlătură rutina

1. Cred că cea mai importantă concluzie pe care trebuie să o desprindem din recente documente de partid vizează creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid, ale creatorilor, ale oamenilor muncii, în general, față de mai buna desfășurare a activității, în scopul sporirii contribuției lor la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor. Concepute ca o grăitoare expresie a perfecționării neîntrerupte a democrației noastre socialiste, a posibilităților din ce în ce mai largi de manifestare a personalității umane în sfera creației artistice, a vieții spirituale, în general, indicațiile din Hotărîrea C.C. al P.C.R. vor duce la ridicarea continuă a calității activităților teatrului nostru.

A doua concluzie privește organizația de partid, comunistă, conducerea teatrului. Toți lucrătorii din instituția noastră purtăm întreaga răspundere pentru conținutul și orientarea activității acestei prime scene a Transilvaniei, pentru aplicarea directivelor și sarcinilor izvorite din documentele de partid, din indicațiile secretarului general al partidului.

A treia concluzie : să găsim forme și căile cele mai adecvate pentru a implica și mai mult în activitatea noastră masele de oameni ai muncii, adică, pe cei cărora le sînt destinate spectacolele create de noi.

Stagiunea 1976—1977 aș putea-o caracteriza prin următoarele trăsături : promovarea unor lucrări din dramaturgia românească actuală, eu un bogat conținut politic-ideologic și educativ (*Două ore de pace* de D. R. Popescu și *Sentință pentru martori* de Viorel Căcoveanu, la teatrul nostru, sînt exemple edificatoare, în acest sens) ; restituirea clasiceilor literaturii române, printr-o viziune spectacologică contemporană (mă refer la spectacolul *Despot Vodă* de Vasile Alecsandri, realizat de Mircea Marin) ; colaborarea, în continuare, cu regizori de renume (ca Gheorghe Harag), dar și cu unii dintre cei mai înzestrați regizori tineri, care dovedesc spirit de inițiativă și aduc un suflu nou în teatru. Spectacolul *Două ore de pace* de D. R. Popescu, realizat de Alexa Visarion, un vechi și statornic colaborator al nostru, în scenografia lui Mircea Mateboji, a fost distins cu premiul III la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, iar Mircea Marin, punînd în scenă *Woyzeck* de Büchner, a realizat un spectacol important pentru cariera sa regizorală. Stagiunea care s-a încheiat a marcat o mai strînsă legătură a teatrului cu masele de spectatori și, deci, o mai substanțială contribuție a spectacolelor noastre la modelarea conștiinței lor socialiste.

2. Vom continua, în viitoarea stagiune, promovarea dramaturgiei noastre contemporane.

Sperăm să realizăm trei premiere absolute : *Autobiografie* de Iloria Lovinescu, *Avram Iancu* de Mircea Micu și *Diavolul se amuză* de Aurel Baranga.

Anul viitor se împlinesc o sută de ani de la nașterea lui Zaharia Bîrsan, mare actor și apreciat dramaturg, primul director al teatrului nostru. Pentru a marca acest eveniment, vom pune în scenă cea mai realizată piesă a sa, *Trandafirii roșii*. În ceea ce privește dramaturgia universală, ne oprim, în continuare, asupra unora dintre cele mai valoroase texte clasice sau contemporane. Aș dori ca viitoarele noastre spectacole să fie realizate la un înalt nivel artistic. Colectivul nostru actoricesc, regizorii, scenograful, dispun de toate premisele pentru aceasta.

3. Regizorii cei mai buni — indiferent de generație — sînt aceia care impun un nou sistem valoric în arta spectacolului și care sînt capabili să imprime actului scenic amprenta unor noi modalități spectaculare. Sînt împotriva experiențelor sterile, dacă se poate vorbi despre experiențe în teatru. Cred că trebuie susținute experiențele care prefigurează un spirit novator și care înlătură rutina, clișeele, soluțiile-standard. Așa cum a precizat și secretarul general al partidului, în domeniul creației artistice, formele de expresie sînt, practic, nelimitate. Important e ca ele să fie încărcate de un conținut bogat, progresist. Important e ca noile modalități de spectacol să fie purtătoare unui mesaj limpede. Numai astfel, cred eu, se poate corela noțiunea de valoare cu noile modalități, în arta spectacolului de teatru.

AL. DINCĂ

directorul Teatrului Național
din Craiova

Nici un rabat
de la exigența
ideologică și estetică

1. Documentele Plenarei au statuat — printre altele — structuri noi de organizare, de conducere științifică a activităților din sfera vieții spirituale, criterii și exigențe noi în fundamentarea muncii în instituțiile artistice de spectacol și de evaluare riguroasă a calității întregii activități. Unele prevederi și indicații răspund la sugestii și solicitări din partea instituțiilor noastre și a beneficiarilor culturali, corespund unor deziderate vitale ale activității noastre. Cele mai multe își au izvorul în uriașa experiență, de conducere și

îndrumare, a partidului, iar prevederile cu privire la crearea consiliilor de conducere sînt parte integrantă a democratismului așezării noastre socialiste, în plină acțiune și perfecționare.

Mai mult ca oricînd, sîntem chemați să ridicăm la rangul cel mai înalt spiritul atotcuprinzător al autoexigenței, al conducerii colective, al răspunderii riguroase. Nu mai sîntem, ca altădată, obiectul unei dădăceli măruntă, care putea înăbuși inițiativa și răspunderea prin justificări sterile, printr-o muncă fără orizont și fără implicare nemijlocită. Secretarul general al partidului, conducerea superioară de partid, ne-au pus în față îndatoriri de înaltă responsabilitate, de la care nimeni nu se mai poate eschiva. Sîntem chemați să cultivăm, în colectivele noastre artistice și tehnice, în consiliile de conducere, o înaltă vocație democratică. Spiritul acesta, al participării și răspunderii directe, va determina, cu atît mai mult, înlăturarea oricăruia rahat de la exigența ideologico-estetică superioară, mutații hotărîtoare în domeniul valorizării maxime a resurselor și a disponibilităților creatoare ale teatrelor noastre. Fiind propriii noștri judecători, vom lucra și mai susținut cu autorii, vom pregăti tot mai atent premierele, nu vom mai aștepta verdicte, nu ne vom mai teme de rigori exclusiviste, dar nici nu vom mai apela la indulgență, care să ne acopere deficiențele.

O însemnătate cu totul deosebită o are faptul că, în noile condiții, consultarea opțiunilor și a gusturilor spectatorilor se realizează din faza inițială, de pregătire, și pe întreg parcursul muncii, prin contactul permanent cu reprezentanții organelor de partid și de stat, precum și ai colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi și din instituții, care alcătuiesc consiliul de conducere. Aceasta prilejuiește o unitate de vederi, o conlucrare strînsă, o dezbatere largă și permanentă în jurul celor mai diverse probleme de creație, retușuri din mers și perfecționări continue.

Stagiunea care s-a încheiat a fost, așa cum ne-am dorit, o stagiune la înălțimea calității și posibilităților unei scene care a trecut de vîrsta a cinci pătrare de veac. Marcate strict de o maximă angajare a forțelor colectivului, rezultatele stagiunii trecute mi se par a fi fost la înălțimea acestui efort. Îmi îngădui să enumăr cîteva dintre realizările și evenimentele mai importante: omagierea Centenarului Independenței prin montarea piesei *Patetica* '77 de Mihnea Gheorghiu (spectacol încununat cu premiul II la Festivalul național „Cîntarea României”); prezența la manifestările comemorative dedicate împlinirii a șapte decenii de la răscocile din 1907, cu evocarea dramatică *Radu, cronicear de țară* de Al. Fireșcu; cuprinderea tuturor componenților trupei noastre în munca de îndrumare a peste 40 de formații artistice din județele Olteniei, participante la Festivalul „Cîntarea României”; organizarea la Craiova a ediției a II-a a Festivalului teatru-

lui istoric și a Săptămîinii Caragiale: ciclul de conferințe cu exemplificări „Teatrul istoric și făurirea epopeii naționale”; o largă gamă de modalități de propagare a teatrului și poeziei românești: recitaluri, sezători, dialoguri lirice, spectacole-dezbateri... Pe lîngă prestigiul artistic dobîndit, aceste inițiative au determinat menținerea interesului publicului pentru teatru.

2, 3. Experiența stagiunii trecute este un bun cîștigat, de care vom ține seama permanent.

Înainte de toate, ni s-a reconfirmat interesul larg al publicului pentru dramaturgia originală contemporană, pentru teatrul politic, în genere. Dintre cele opt premiere ale stagiunii, jumătate au fost realizate cu piese din creația românească contemporană, fiecare în parte constituind un succes. În stagiunea ce urmează, vom încerca să respectăm aceleași principii, ținînd seama de doleanțele publicului și de misiunea de a sprijini creația dramatică contemporană.

Ne propunem, în continuare, un program ambițios, stimulator și competitiv: realizarea unui număr sporit de premiere pe țară și absolute. Dintre cele nouă premiere ale stagiunii, șapte vor fi premiere pe țară.

Fiind gazdele unor manifestări de artă și de studiu, cu rezonanțe în întreaga țară (Festivalul teatrului istoric, Cercul de studii „I. L. Caragiale” ș.a.), devenite tradiționale, vom oferi mai multe prilejuri de rodnice contacte cu colective teatrale din diverse zone ale țării.

Ne vom marca prezența la marile evenimente omagiale și cultural-artistice ale țării, prin cîteva spectacole dedicate aniversării a trei decenii de la Proclamarea Republicii și a 130 de ani de la revoluția din 1848. În același timp, ne preocupă, de pe acum, ajutorul pe care teatrul nostru îl va da mișcării de amatori din zonă, pentru buna desfășurare a celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României”.

Consider că avem proiecte repertoriale în măsură să ilustreze tendința autodepășirii continue, rigoare, oportunitate, competitivitate și inițiativă.

Ne-am propus să dăm mai multă amploare și comediei, în repertoriul nostru. Vor vedea luminile rampei: *Profesorul Demnitate* de Corneliu Leu, *Filfizonul pedepsit* sau *Simandicoșii* de Vanbrugh, *Doi pe cal*, unul pe mîgar de Oldrich Danek.

Această opțiune pentru comedie — alături de o seamă de montări grave, ca *Maria și copiii ei*, *Fata procurorului*, *Ringala*, *Marion Delorme* — va stimula, desigur, valori și modalități noi în arta spectacolului, întrucît varietatea tematică și de gen solicită stiluri diferite de realizare artistică.

Vom experimenta și noi modalitatea spectacolului-lectură, propunîndu-ne să prezentăm, în întreprinderi și în școli, drama istorică *Fulgerul negru* de Nicolae Florin Ionescu. Vom înmulți, în același timp, numărul manifestărilor de poezie și teatru în întreprinderi; vom organiza cîteva spectacole-dezbateri.

Modernul nostru edificiu, scena funcțională și dotată, ne îngăduie să realizăm montări și experimente regizoral-scenografice îndrăznețe. Vom da curs tendințelor firești de inovare, dar vom veghea la asigurarea unor formule care să îngăduie nu numai spectacole la sediu, ci și în deplasare, în întreaga Oltenie, în care sintem așteptați cu unanimitate interes.

TRAIAN BUNESCU

directorul Teatrului Național
din Timișoara.

Atitudine activă față de evenimentul social-politic

1. Ce semnifică, pentru noi, recente hotărâri ale partidului? Noi și ample posibilități de acțiune comunistă; îndrăznețe inițiative culturale; multiple căi de afirmare a personalității. Deci, opțiuni repertoriale responsabile — un repertoriu alcătuit din piese de adâncă pătrundere ideologică umanistă, revoluționară, de înaltă ținută artistică și literară, piese reprezentând, deopotrivă, tezaurul spiritualității și creativității poporului român și opere semnificative ale culturii altor țări, în măsură să contribuie la amplificarea circuitului mondial de valori cultural-artistice și la integrarea propriului nostru sistem cultural în acest circuit.

Evaluăm trăsăturile definitorii ale trecutei stagiuni teatrale timișorene pornind de la caracterul de mai multe ori jubiliar al anului calendaristic 1977. Împrejurarea aceasta și-a găsit, necesar și firesc, reflectarea artistică în felurite manifestări culturale naționale. A fost, așadar, un an marcat, pe întreg cuprinsul țării, de un intens efort creator, de muncă dăruită, entuziasă și angajată, de fantezie și talent — toate, menite să omagieze, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, munca și creația poporului, patria noastră socialistă.

De bună seamă, Teatrul Național din Timișoara s-a străduit să se integreze acestui climat fierbinte de creație. Stagiunea s-a configurat, astfel, cu precădere, în jurul piesei românești; este o considerație ce i se cuvine acordată mai ales de către un Teatru Național. Am pus, așadar, în scenă șapte lucrări dramatice, în premieră. Dintre acestea, patru românești: *Nu sîntem ingeri* de Paul

Aș vrea să menționez și frumoasele perspective pe care le oferă studioul teatrului. Sînt avansate pregătirile pentru reprezentarea unui spectacol cu patru schițe de Osvaldo Dragun și a altor piese în două sau trei personaje, care să confirme vocații și potențe artistice.

Ioachim (regia, Emil Reus); ...*Escu de Tudor* Mușatescu (regia, Ion Maximilian); *Interferențe* (un spectacol-coupé alcătuit din trei piese într-un act, realizat în regia interpreților); în sfîrșit *Iarna lupului cenușiu* de I. D. Sirbu (regia, Emil Reus), cu care teatrul a sărbătorit Centenarul Independenței.

A fost o stagiune care a înregistrat un volum de muncă sporit față de alți ani, în care, pe lângă Festivalul „Cîntarea României”, am participat și la alte cîteva confruntări teatrale naționale: la Festivalul Teatrelor Naționale de la Cluj-Napoca (cu *Henric al VI-lea*, la sărbătorirea a 160 de ani de existență a Teatrului Național din Iași (cu *Un fluture pe lampă*), la Săptămîna teatrală sătmăreană (cu *Iarna lupului cenușiu*).

A fost o stagiune în care a fost gîndit un plan de relații cu publicul mai generos ca în alți ani, bazat pe experiențele pozitive obținute: zece localități cu stagioni permanente, acțiuni organizate în colaborare cu Inspectoratul școlar („Teatrul și Catedra”, „Inițierea în arta spectacolului”), foarte numeroase întîlniri cu publicul larg, la diferite niveluri.

Dealtfel, anul acesta, teatrul nostru a fost mai asiduu prezent, cu întregul său colectiv, în mijlocul oamenilor muncii, participînd activ la instruirea echipelor artistice de amatori și bucurîndu-se că am putut aduce o contribuție la afirmarea acestora, în cadrul Festivalului „Cîntarea României”. Deși n-am preocupat eforturile pentru realizarea spectacolului *Iarna lupului cenușiu*, n-am ajuns să ne facem remarcăți la confruntarea finală a Festivalului; dar, de-a lungul muncii pentru construirea acestui spectacol, ni s-au revelat și ne-am însușit o seamă de direcții și modalități pozitive ale muncii, care, folosite în viitor, ar putea determina, sperăm, mutații calitative în profilarea și îndrumarea spectacolelor noastre, în măsură să marcheze mai pregnant prezența teatrului nostru în contextul mișcării teatrale naționale.

2. Sfîrșitul fiecărei stagiuni teatrale presupune, desigur, alături de concluziile examenului bilanțier, conturarea unor învățăminte lucid și realist însușite. Din această perspectivă, se desenează, pentru teatrul nostru, ca de la sine înțeleasă, necesitatea de a continua și amplifica programele promovării scenice a valorilor autentice ale dramaturgiei naționale (clasică și contemporană), precum și a celor aparținînd creației dramatice universale.

Ne vom îngriji, în această ordine de idei, să imprimăm spirit contemporan, în continuare, lecturilor scenice ale clasicii (cum a fost, bunăoară, în trecuta stagiune, cazul spectacolului *Henric al VI-lea* de Shakespeare) și atitudine militantă progresistă, revoluționară, lucrărilor care dezbat probleme politice, sociale, ale secolului nostru (cum a fost, în trecuta stagiune, cazul *Fundației* de A. B. Vallejo — ambele semnate de Ion Ieremia).

Vom acorda, apoi, și pe mai departe, atenție pieselor scurte (într-un act), operînd, însă, pe viitor, selecții mai exigente, pe plan ideologic, tematic, artistic, în baza unui sistem de criterii mai judicios alcătuit.

3. Spiritul novator, permanența a vieții teatrale românești, efortul de înnoire a expresiei teatrale, este, de bună seamă, una dintre nobilele ambiții ale oricărui regizor ce se respectă; el este cel menit să descopere noi valori ideatice și estetice unor texte mai de mult descifrate scenic.

Avem și noi regizorii noștri, deci, ambițiile noastre. Unele dintre ele, cele mai meritorii, validate și de spectacole pe măsură, s-au îndreptat spre o lectură contemporană a

textelor, spre reconsiderarea unor deschideri și semnificații statornicite privind un anumit text ori avansînd chiar, în acest demers, puncte de vedere inedite. Bunăoară, într-o dramă istorică precum *Vișorul* de Delavrancea (regia, Ion Ieremia), a existat strădania de-zvăluirii unor sensuri noi ale textului, cu implicații politice de natură să sensibilizeze percepția contemporană a spectatorului.

Un alt spectacol istoric, *Henric al VI-lea*, a privit cu detașare parodică zădărnicia luptei pentru putere (devenită, la un moment dat, demență colectivă), care a presărat istoria omenirii cu războaie inutile. Spectacolul cu *Discipolul diavolului* de G. B. Shaw (regia, Emil Reus) este o satiră a invadatorilor tuturor timpurilor, vizînd, evident, și contemporaneitatea.

Credem că toate aceste spectacole se pot înscrie (au ambiționat, oricum, s-o facă) în sfera teatrului politic, a unui teatru ce reflectă atitudinea activă a artistului față de evenimentul social-politic contemporan ori istoric, atitudine care face ca „gestul teatral să fie, inevitabil, unul politic”, așa cum afirmă Armand Gatti.

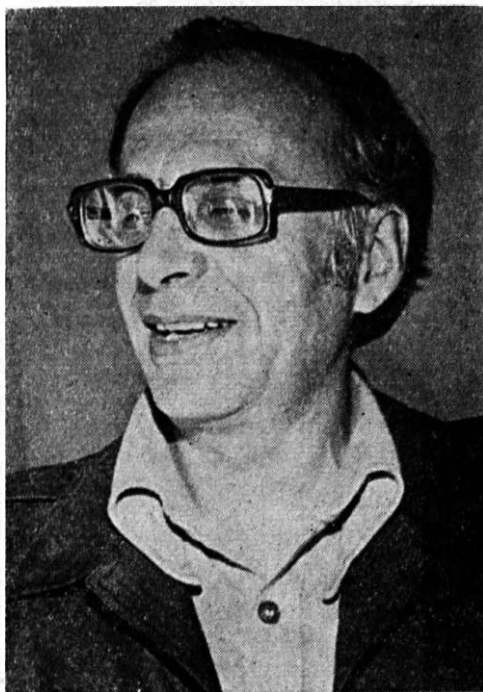
EUGEN MERCUS

directorul Teatrului Dramatic
din Brașov

Spectacole de calitate cu texte inedite

1. Din recenta plenară a C.C. al P.C.R. și din măsurile, de o deosebită însemnătate, adoptate în acest înalt forum al comuniștilor, am desprins, pentru noi, oameni ai teatrului, în primul rînd, modalitatea concretă de lărgire a democrației socialiste, încrederea pe care partidul o acordă membrilor săi, în genere, oamenilor muncii din țara noastră. Fiecare creator, indiferent de mijloacele sale de lucru și de exprimare, e chemat să răspundă direct de rezultatul concret al activității sale, de acuratețea ideologică, de calitatea produselor spirituale pe care le oferă consumatorilor de artă. Ca regizor și ca director al Teatrului Dramatic din Brașov, voi încerca împreună cu membrii Consiliului de conducere, aplicînd cu consecvență principiul muncii colective, să abordăm un repertoriu pe măsura cerințelor actuale, să realizăm spectacole de o înaltă ținută.

Stagiunea 1976—77 s-a desfășurat, după cum se știe, sub semnul Festivalului național „Cîntarea României”, al sărbătoririi Centenarului Independenței de stat a României și

al comemorării a 70 de ani de la răscoalele țărănești din 1907. Aceasta s-a reflectat atît în repertoriul abordat, cit și în numeroasele acțiuni extrarepertoriale, cu caracter educativ, pe care le-am organizat cu consecvență. Din punct de vedere al realizării spectacolelor, consider că, pentru teatrul brașovean, stagiunea pe care o încheiem a reprezentat un salt

calitativ. Aș putea să dau numeroase exemple privind atât acțiunile extrarepertoriale, cât și afirmațiile privitoare la calitatea unor spectacole. Mă abțin, deoarece socotesc că despre acestea s-a vorbit — și sperăm să se vorbească și în continuare — în presa locală, în presa centrală și, nu de puține ori, în coloanele revistei „Teatrul”.

Caracteristice pentru stagiunea 1976—1977 în teatrul nostru sînt calitatea artistică și acuratețea ideologică a repertoriului și a spectacolelor realizate, lupta permanentă a conducerii și a întregului colectiv pentru mai mult și mai bine.

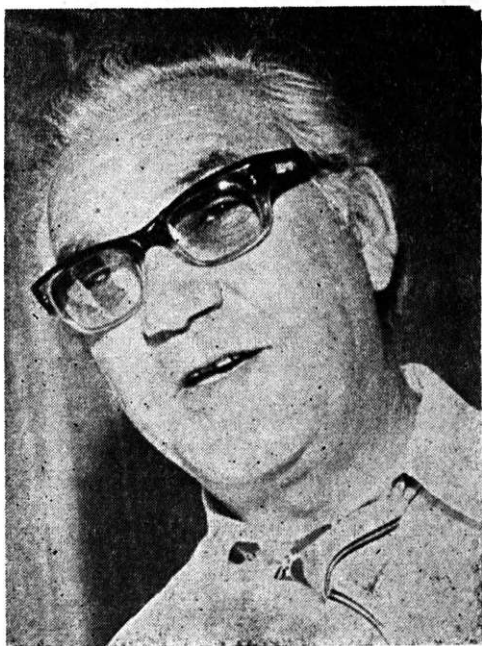
2. Vom deschide stagiunea 1977—1978 la 15 septembrie, cu două premiere: *O scrisoare pierdută* (într-o concepție regizorală înnoitoare — am curajul răspunderii cînd fac o astfel de afirmație — semnată de tînărul și talentatul regizor Mircea Marin și în scenografia lui Paul Bortnovschi) și *Interviu de Ecaterina Oproiu* (în regia Ancăi Ovanec și în cadrul scenografic semnat de George Doroșenco). Sper că aceste două montări vor determina un interes sporit față de teatrul nostru, din partea publicului spectator și din partea criticii.

Noua stagiune marchează și debutul celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, în cadrul căreia vom face tot ce ne stă în putință pentru a valorifica potențialul artistic de care dispunem.

Direcțiile repertoriale se conturează cu precizie; teatrul nostru și-a propus, încă din

stagiunile anterioare, să realizeze spectacole de calitate cu texte inedite, prin care să contribuie la îmbogățirea patrimoniului cultural. Vom monta, deci, câteva premiere pe țară, *De această dată* de D. R. Popescu, *Eduard al II-lea* de Marlowe și *Păsările tinereții noastre* de Ion Druță. Avem intenția să realizăm o premieră în care, alături de actorii profesioniști, să joace și tineri amatori — elevi, studenți și muncitori. Desigur, vom încerca să continuăm și în stagiunea viitoare drumul spectacolelor de masă, spectacole de muzică și poezie, atât de îndrăgite de tinerii spectatori.

3. Valori și modalități noi în arta spectacolului? Valori sînt multe, unele, chiar pe scena noastră, și destule, pe scenele teatrelor din întreaga țară; modalități sînt, însă, mai puține. Ceea ce ni s-a părut deosebit de interesant în peisajul artistic, în atmosfera de efervescență creatoare declanșată de Festivalul național „Cîntarea României”, este revenirea în actualitate a modalității de exprimare a teatrului nescris, promovată pe scenele teatrelor de amatori cu acea spontaneitate și prospețime cuceritoare de la care (zic eu) teatrele profesioniste vor avea cîte ceva de învățat. Mă gîndesc la faptul că teatrele, regizorii, scenograful și actorii profesioniști au făcut încă prea puțin pe linia valorificării pe scenă a tezaurului folcloric național; acest neseat filon de inspirație este insuficient exploatat. Poate, cine știe... stagiunea ce va veni să împlinească și acest deziderat.

JEAN IONESCU

directorul Teatrului Dramatic
din Constanța

Aprofundarea relațiilor cu spectatori

Plenara C.C. al P.C.R. confirmă încă o dată prețuirea și încrederea deplină pe care conducerea partidului nostru o acordă oamenilor de artă din patria noastră.

Ne vom strădui să răsplătim încrederea acordată prin organizarea optimă a muncii noilor consilii de conducere, în așa fel încît să putem răspunde sarcinilor ce ne revin.

Trăsătura esențială a stagiunii noastre este promovarea operelor dramaturgiei originale. Stagiunea a fost inaugurată cu debutul în dramaturgie al scriitorului constănțean Eugen

Lumezianu, cunoscut pînă acum doar ca prozator. Piesa sa, *Tatăl nostru uneori*, a suscitat un viu interes din partea publicului și s-a bucurat de opiniile favorabile ale criticii de specialitate. A doua premieră absolută a fost realizată împreună cu un colaborator mai vechi al teatrului nostru, dramaturgul Dan Tărcibilă. *Marele Soldat* a însemnat aportul nostru la marea aniversare a Centenarului Independenței naționale a României.

Această constantă — descoperirea și valorificarea unor noi opere ale dramaturgiei originale — a dus la aprofundarea relațiilor teatrului cu spectatorii. Angrenajii în Festivalul național „Cîntarea României”, am organizat zeci de manifestări în întreprinderi, instituții, școli etc.

De bună seamă, pe prim plan vom situa, în continuare, lansarea, în premiere absolute, a unor noi piese românești. Avem în studiu unele lucrări și sîntem încredințați că vom reuși să le și prezentăm publicului. Nu ne vom limita, însă, la descoperirile noastre, ci

vom face loc în repertoriu și altor lucrări valoroase. Deocamdată, ne propunem să lansăm noi piese ale dramaturgilor Horia Lovinescu și Mircea Radu Iacoban. Selecția valorică ne preocupă și în legătură cu marile repertorii universale.

Consecvent, în ultimii ani, am dezbătut, în cadrul unor colocvii naționale, organizate la Constanța, sub auspiciile Consiliului Culturii și Educației Socialiste și în colaborare cu secția de critică a A.T.M., probleme legate de arta spectacolului. Credem că aceste dezbateri, la care au participat reprezentanți ai vieții teatrale din întreaga țară și, în totalitate, colectivul nostru artistic, au avut ecou și în activitatea noastră, și în aceea a întregii țări. Preconizînd, pentru anul ce urmează, inaugurarea Festivalului de teatru antic la Constanța, ne gîndim, în primul rînd, la calitatea interpretativă și la noi modalități de înscenare, cu care vom fi confrunțați, atît pe scena teatrului, cît și în aer liber și în diferite locuri istorice, unde ne gîndim să prezentăm aceste spectacole.

IOAN LINDER

directorul Teatrului German de Stat
din Timișoara

Rolul creator al cenaclurilor

Membrii colectivului artistic și toți angajații Teatrului German de Stat din Timișoara au urmărit cu deosebit interes dezbaterile recentei Plenare a C.C. al P.C.R. În urma hotărîrilor luate cu acest prilej, ei s-au pătruns și mai adînc de marea semnificație cultural-formativă a sarcinilor ce le revin, în procesul de educare a populației de naționalitate germană, de la noi din țară, răspîndită în peste 150 de localități.

Primordială, în acest sens, pentru Teatrul German de Stat, este promovarea în repertoriu a unor piese cu un valoros conținut ideologic și estetic. Este și firesc să acordăm, sub acest raport, o atenție deosebită dramaturgiei autohtone, pieselor contemporane care dezbate probleme specifice ale societății noastre socialiste.

La recenta Plenară a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea înființării unor cenacluri, în care să se dezbată amplu lucrările ce urmează să fie tipărite sau puse în scenă. Teatrul German de Stat din Timișoara are o tradiție, în această direcție. El va continua ședințele cena-

clului „Adam Müller-Guttenbrunn”, propunîndu-și să adincească și să îmbunătățească colaborarea cu autorii dramatici. Piesele incluse în repertoriul stagiunii 1977—78 — *Matthias Thill* de L. Schwartz (piesă cu care, dealtfel, colectivul nostru s-a prezentat la Festivalul „Cîntarea României”), *Meșterul Jakov și copiii săi* de Hans Kehr, precum și basmul *Înimă rece* de Grete Gross și J. Szekler — au fost discutate în cadrul ședințelor acestui cenaclu. Urmărind, ca și pînă acum, să asigurăm un

înalt nivel politico-ideologic și cultural repertoriului nostru, am inclus, predominant, în el, lucrări din dramaturgia autohtonă, eu atât mai mult cu cât stagiunea ce urmează va fi pentru noi o stagiune jubiliară: 25 de ani de la înființarea Teatrului German de Stat.

Fiecare ediție repertorială a reprezentat, pentru teatrul nostru, un pas înainte. Cele 6.307 spectacole prezentate, timp de 24 de

ani, în fața a 1.863.820 de spectatori, reprezintă o parte din marea operă comună, o părticică de istorie, de prezent și de viitor. Operă pe care ținem, cu toată convingerea și hotărârea, s-o continuăm, s-o amplificăm, printr-o activitate responsabilă, prin fapte de artă autohtonă, de valoare, de natură să slujească, în adevăr, creșterii oamenilor muncii, progresului societății.

DAN ALECSANDRESCU

directorul Teatrului de Stat
din Tg. Mureș

În continuarea
unui drum
și a unui program

1. O primă și definitorie trăsătură a stagiunii încheiate este, fără îndoială, angajarea politică fermă în sărbătorirea marilor evenimente care au marcat acest an. Angajare dovedită pe toate scenele țării, prin spectacole-răspuns la chemarea lansată de Congresul Educației Politice și al Culturii Socialiste, de

a contribui, prin teatru, la educarea artistică și politică a maselor. Pentru Teatrul din Tîrgu-Mureș, anul 1976—77 s-a dovedit a fi o stagiune de răscruce, începutul unei noi etape de lucru. O stagiune în care s-a omogenizat echipa, s-a întărit forța de coeziune a colectivului, s-a pregătit terenul fertil pentru eficiența muncii viitoare.

Importante mi s-au părut argumentele repertoriale ale acestui an. M-a preocupat piesa originală de valoare, piesa care, prin calitatea scriiturii și prin adâncimea problematicei, să impună un înalt nivel artistic realizărilor scenice. Am reprezentat, așadar, *Balconul* și *Două ore de pace* de D. R. Popescu, *Procesul Horia* de Al. Voitin, și am lansat lucrări de debut — ca *Rătăcire* de T. Negoită și *Fidelitate* de Szabo Lajos, piese ce ridică probleme de imediată actualitate. Am căutat, totodată, textul de valoare din marele repertoriu universal și, fideli acestui principiu, s-a montat pe scena noastră un Brecht (*Ascensiunea lui Arturo Ui*), un Shaw (*Maior Barbara*), un O'Neill (*Tinerete, bat-o vina!*) și un clasic sîrb, Marin Držić (*Dundo Maroje*).

2. Cred că ar trebui continuată linia unei dramaturgii ce investighează istoria cu un instrumentar modern, linie strălucit reprezentată de *Răceala* lui Marin Sorescu. Și, mai cred că trebuie să perseverăm în descoperirea unor texte de valoare din dramaturgia universală contemporană. *Maria și copiii ei* de Osvaldo Dragun, *Sub stele* de Leonid Andreev, *Martin Luther* și *Thomas Münzer* de Dieter Forte sînt doar cîteva, puține, exemple de valorificare scenică a unor opere substanțiale, drum care merită a fi explorat temeinic, în continuare, de teatrele noastre.

În ce privește teatrul nostru, continuarea unui drum și a unui program și aducerea în fața mișcării teatrale naționale a unor noi texte de valoare, din dramaturgia originală: vom inaugura anul teatral cu *Noaptea cabotinilor* de Romulus Guga (la secția română) și cu *Bocet vesel* de Sütő Andras (la secția maghiară).

3. *Răceala*, în regia lui Dan Micu, mi se pare că reprezintă o modalitate novatoare în arta spectacolului nostru. Laconismul, esențializarea mijloacelor de expresie, geometria mișcării sînt trăsături pe care le-am găsit și în spectacolul studentului la regie Mihai Manuțiu, *Oedip salvat*.